

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 1988 yılında **Maurice ALLAIS'e** (Ecole Nationale Supérieure des mines de Paris, Fransa) verilmiştir. Allais, bu ödüle *"Piyasa teorisi ve kaynakların etkin kullanımı konularındaki öncü çalışmalarından"* dolayı layık görülmüştür.

MAURICE F.C. ALLAIS - 1988 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: Paris'te 31 Mayıs 1911'de gelir durumu pek iyi olmayan bir ailenin üyesi olarak doğan Allais, 4 yaşına girmeden 27 Mart 1915'te cepheye giden babasını Alman esir kamplarında kaybetmiştir. Sıradan bir marangoz işçiliği yapan babasını kaybetmiş olması, hayatını daha meşakkatli hale getirmiştir. 1939'da askere alınmıştır ancak İtalya'yla olan savaş yalnızca iki hafta sürdüğünden hemen terhis edilmiştir. 6 Eylül 1960'ta eski öğrencilerinden ve iş arkadaşlarından Jacqueline Bouteloup ile evlenmiş, Christine adında bir kızları olmuştur. Allais ailesi St-Cloud'da bir kütüphane olarak kullanılan (yaklaşık 30.000 kitap), diğeri de içinde yaşadıkları iki dairede oturmuşlardır. Neşeli ve mizah duygusuna sahip olan Allais, 9 Ekim 2010'da St. Cloud'da hayatını kaybetmiştir.

Eğitim-Kariyer: Orta öğretimini zor maddi koşullar altında sürdürmüş, ama bu durum onun her zaman birinci olmasını engelleyememiştir. Kendisi Chartes okulunun giriş sınavına hazırlanmak isterken, hocaları onu matematiğe yönlendirmiştir. Ecole Polytechnique'i *Major* olarak bitirmiş, Ulusal Madencilik Kurumu'na girmiştir. 1939'a kadar devlet mühendisi olarak çalışmıştır. "Haftada ortalama 80 saat" olduğunu söylediği işine dört elle sarılmıştır. Buna paralel olarak biri 1943'te "Ekonomik bir disiplinin peşinde", diğeri 1947'de "İktisat ve faiz" adlı iki temel kitap da yazmıştır. 1988'e kadar sürecek olan akademik kariyerine 1944 yılında Ecole Nationale Supérieure des Mines'de iktisadi analiz hocası olarak başlamıştır. 1946'dan itibaren Centre de la Recherche Scientifique'deki bir araştırma biriminde müdür olarak görev yapmıştır. 1949'da Paris Üniversitesi Fen Bilimleri Fakültesi'nde mühendislik alanında doktor unvanını almıştır. Fransızca'dan başka bir dile çevrilmemiş ve sadece bir kez ve sınırlı sayıda abone esasına göre basılan 920 sayfalık "Pür Ekonomik" kitabı ona Nobel Ekonomi Ödülü'nü kazandırmıştır. Allais, 1947 - 1968 yılları arasında Institute of Statistics at the University of Paris'te ekonomi teorisi hocası, 1958 - 1959 yılları arasında The Thomas Jefferson Center of the University of Virginia'da seçkin misafir hoca, 1967-1970 arasında the Graduate Institute of International Studies in Geneva ve 1970-1985 yılları arasında da the University of Paris-X'te hoca olarak çalışmıştır. 1980'de ise emekli olmuştur.

Hobileri: Çok çalışkan bir insan olan Allais, zamanının çoğunu ayırdığı iki hobisinin bulunduğunu itiraf etmektedir: tarih ve fizik. Bu hobileri onun tüm hayatına egemen olmuş olan araştırma tutkusunun dışavurumlarıdır. Ayrıca hayattayken ailesiyle yılda bir kez yelkenli kiralamak ve dümende bizzat bulunmak da hobileri arasında yer almaktadır.

İktisat Bilimine Katkıları: Allais'in adının iktisat biliminde hatırlandığı konu, oyun teorisinde Allais Paradoksu olarak bilinen, von Neumann ve Morgenstern tarafından geliştirilen beklenen fayda teorisine karşıt bulgularıdır. Allais'in iktisat biliminde çığır açan çalışmaları, mükemmel iktisadi etkinliğin sağlanması için gerekli koşulların neler olduğuna ilişkin araştırma ve bu araştırmanın varsaydığı gelir dağılımı analizleridir. Bu doğrultuda çalışmalarını sürdürürken ekonomi literatürüne de ciddi katkılar yapmıştır. Para ve banka konularında görüşleri ile de dikkat çeken Allais'e göre "Para üretimi sadece devlete ait olmalıdır ve devletin para stoku üzerinde mutlak bir hakimiyeti olmalıdır. Kaydi para mekanizması buna engeldir ve havadan parasal kaynak üretmektedir. Temel para biriminin dışında her türlü para üretimi olanaksız hale getirilmeli, para üretiminden sadece devletin karlı çıkması sağlanmalıdır." Çalışmalarının yalnızca Fransızca olması, onun İktisat literatüründe hak ettiği yeri alamamasının temel sebebidir. Allais orijinal fikirleri, vizyonu ve çalışmalarıyla Fransız Marjinalist Ekolünün lideri ve entelektüeli olarak nitelendirilebilir.